

Krabbe: Maaſtee det maatte være mig tilladt at gjøre en kort Bemærkning.

Formanden: Ja, den ærede Landsthingsmand har rigtignok to Gange havt Ordet; men jeg vil antage, at Thinget ikke har Noget derimod (Nei!).

Krabbe: Jeg antager, at den høitærede Finantsminister mener Huusmændene, som nylig have ſaaet Fæſte; thi Andre ere mig ikke beſjendte at være gaaede over til at blive Arvefæſtere, og jeg ſkal ogsaa tillade mig at bemærke, at de dog være Ciere af Lyngjörd, og de have beſtandigt været i Beſiddelse deraf, og have funnet afſtaa det.

Finantsministeren: Jeg ſagde ikke, at der var Arvefæſtere paa Bornholm, men jeg ſagde, at Gaardmændene paa Bornholm have været Fæſtere, og det have alle de, ſom ſvare Landgilde, været; de have, ſom Forholdene nu ere, væſentligt den ſamme Stilling ſom Arvefæſtere, og de have ſaaet deres Gaarde paa bedre Vilkaar, end dem, hvorpaa Gaardene ſelv i de nordre Rytterdiſtricter i ſin Tid ere blevne overdragne Fæſterne.

Krabbe: Det er vel muligt, at . . .

Formanden: Jeg antager, at Thinget ikke har Noget imod, at den ærede Landsthingsmand ſaaledes gjentagende tager Ordet? (Nei!).

Krabbe: Det er vel muligt, at diſſe Vilkaar have været bedre, men jeg maa ogsaa bede erindret, at det er over 100 Aar ſiden, at diſſe Eiendomme ere gaaede over fra Fæſte til Eiendom, og i denne Mellemtid ere de i Handel og Wandel gaaede ſom ſaadanne, og naturligtviis er der blevet taget Henſyn til de Afgifter, ſom ſvares af diſſe Eiendomme; deres Værdi er ſteget meget betydeligt, ſaa at der for en Eiendom paa Bornholm af lige Størrelſe er betalt ligefaameget, ja maaſtee mere, end for en Bondegaard her i Sjælland.

Orſted: Det er juſt et Beviis for, at Landgilde ikke kan betragtes ſom en Skat.

Kirck: Derſom det virkelig vilde ſtille ſig ſaaledes, ſom den ærede 2den Landsthingsmand for 8de Valgkreds (Lang) meente, at Brændeviinstilvirkningen vilde betydeligt aftage, ſaaledes ſom, efter den Erfaring, han havde gjort, ſkal have været Tilfældet i Jylland, ſaa

vilde jeg meget betænke mig paa at ſtemme for det Forſlag, der her er gjort af Majoriteteten, nemlig, at Lovforſlagets oprindelige § 5 igien optoges; men det har, ſaavidt mig beſjendt, viiſt ſig overalt, hvor Brændeviinstilvirkning indføres, at den ſnarere tager til end af, og paa Bornholm, hvor man, ſaa at ſige, nyder Brændevin ſom en Ledſkedrik (Munterhed!), ja ſaagar giver den til ſmaa Born, troer jeg viſnok ogsaa, at den vil tiltage i en temmelig betydelig Grad, og, naar forbedrede Branderier forſt komme i Gang, og de blive vante til at have den Control, ſom her er indført, ſaa troer jeg, at Staten ſnart vil indvinde den Capital, eller ialtſald den ſtorſte Deel af den Capital, ſom nu efter Lovforſlaget ſkal tilſtaaes Bornholmerne i Godtgjørelſe for den Rettighed, de hidtil have havt, til at være forſkaanede for en ſaadan Afgift. Det er viſnok retfærdigt og billigt, naar man tager Henſyn til Forholdene i Hertugdømmet Slesvig, hvor nu Brændeviinsbeſkæftning er indført, og ſom derfra ſaaer ad anden Velſtandig Godtgjørelſe, at Bornholm, ſom hidtil har været fri for Brændeviinsſkatten, ogsaa nyder en Godtgjørelſe, men jeg troer ogsaa, efter hvad den høitærede Finantsminister har oplyſt, at man ſkal være lidt forſigtig med og ikke anfattede Godtgjørelſen til en altfor høi Sum. Hvad der alſaa efter min Formening kan være Spørgsmaal om nu, er, om den i Lovudkaſtet anførte Sum mulig kan ſtilles noget lavere paa Grund af den Maade, man nu kan tage en Fordeel paa, for Loven derom er udkommen. Det er forreſten viſnok meget tvivlſomt, om det er Bornholm ſelv, ſom paa denne Maade kommer til at tilvende ſig Fordele, eller om det ikke meget ſnarere kunde være udgaaet fra endeel Handlende og Producenter i Kjøbenhavn. Det er imidlertid temmelig viſt, at man ved denne Leilighed kan være forviſſet om, at Alle, ſom dermed beſkjæftige ſig, have havt Opmærkſomheden henvendt derpaa. Saaledes viſte det ſig ogsaa ved Conſumtionens Dphavelſe, at Mange, og de vare ogsaa i deres gode Ret, paa denne Maade vidſte at tilvende ſig Fordele. Jeg ſkal derfor endnu tillade mig at udtale den Mening, at det er det Duffeligſte og Rigtigſte